

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

умінь, навичок та якостей, необхідних у професійній діяльності, а й особистісне зростання як людини.

Аналіз обраної проблеми засвідчив, що цей аспект наукового вивчення є актуальним та значущим на сучасному етапі розвитку професійної педагогічної освіти, і потребує подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Галян І., Галян О. Особливості розвитку аксіологічної компетентності майбутніх педагогів. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. Психологічні науки. 2017. № 2(18). Листопад. С. 22-27.

2. Примачок Л.Л. Експериментальне дослідження стану сформованості професійної компетентності фахівців з фізичної реабілітації зі стажем роботи понад п'ятнадцять років. *Актуальні проблеми психології*. Том V. Випуск 19. С. 195-208.

3. Степаненко І.В. Формування комунікативно-прагматичної аксіологічної компетентності як фактор подолання ціннісних розколів в Україні: стратегічні орієнтири освіти для демократизації суспільства. *Постметодика*. 2013. №5 (114). С. 10-15.

4. Яновська Л. Г. Підготовка майбутніх учителів історії до формування в учнів аксіологічної компетентності. *Вісник Запорізького національного університету*. Педагогічні науки. 2021. № 1 (37). Ч. I. С. 254-259.

САКАЛЮК Оксана Олександрівна

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Використання інтерактивних методів навчання у процесі організації партнерської взаємодії здобувачів вищої освіти зумовлена гуманізацією освіти, пошуками нових технологій навчання, які б забезпечували зміщення акценту із набуття знань і дій за взірцем на формування професійної компетентної особистості, здатної до взаємодії у професійній діяльності.

За слушними зауваженнями Т. Сорочан, основна ідея інтерактивного навчання полягає в посиленні реальної взаємодії особистості з іншими учасниками навчання, спільної діяльності, що є передумовою особистісного розвитку. Таке професійне спілкування, зазначається науковцем, дозволяє учаснику інтерактивної взаємодії порівнювати власну діяльність з еталонною або нормативною моделлю та визначати подальші напрями саморозвитку [3].

За висновками вчених (Г. Сиротенко, С. Кашлев та ін.) досить ефективним є здійснення підготовки здобувачів вищої освіти до професійної діяльності при використанні інтерактивних технологій, що посилюють мотивацію, розвивають творче мислення, удосконалюють комунікативні

навички (культуру спілкування) [1; 2 та ін.]. Оскільки ці технології ґрунтуються на діалозі, моделюванні ситуацій вибору, вільного обміну думками, авансуванні успіху, то, застосовуючи такі методи, необхідно враховувати, що робота з дорослими людьми відрізняється від навчання дітей. Так, використання інтерактивних методів навчання у процесі організації партнерської взаємодії здобувачів вищої освіти зорієнтоване на вимоги дорослих людей до навчання, яке має відповідати їхнім потребам на цей момент; бути придатним для практичного використання та безпосередньо стосуватися їхньої роботи; давати справжні можливості для професійного зростання; приносити насолоду; давати змогу відчувати себе переможцем; орієнтувати на чітко визначені цілі тощо.

Наголосимо, що важливим є згрупування інтерактивних методів навчання. На нашу думку, вдало представлена класифікація інтерактивних методів відповідно до головної функції того чи того методу в організації педагогічної взаємодії, запропонована С. Кашлевим: методи створення сприятливої атмосфери, організації комунікації (у своїй процесуальній основі мають «комунікативну атаку», яку організовує педагог для оперативного включення до спільної діяльності, до взаємодії кожного учасника педагогічного процесу); методи обміну діяльностями (передбачають поєднання групової та індивідуальної роботи учасників педагогічної взаємодії, спільну активність учасників педагогічного процесу, тісну кореляцію діяльностей педагога та здобувачів освіти); методи мислєдіяльності (з одного боку, створюють сприятливу атмосферу, сприяють мобілізації творчого потенціалу здобувачів освіти, з іншого, стимулюють активну розумову діяльність, виконання різних розумових операцій, здійснення свідомого вибору); методи смислотворчості (головною функцією їх є створення здобувачами освіти свого індивідуального смислу про явища, проблеми, які вивчаються, обмін цими смислами, розробку учасниками педагогічної взаємодії нового змісту педагогічного процесу); методи рефлексивної діяльності (спрямовані на фіксацію учасниками педагогічного процесу стану, свого розвитку, причин такого стану, оцінку ефективності взаємодії, що відбулася); інтегративні методи (інтерактивні ігри) є інтегрованими методами, які об'єднують усі головні функції вищезазначених методів [1]. Оскільки інтерактивне навчання передбачає партнерську взаємодію, діалог, взаємозбагачення, обмін думками, то серед головних ознак та інструментів інтерактивної взаємодії, які виявлені завдяки аналізу її практики, виділяють полілог, мислєдіяльність, смислотворчість, міжсуб'єктні відношення, свобода вибору, ситуація успіху, позитивність та оптимістичність оцінювання, рефлексія та ін.

Опитування, проведені серед здобувачів вищої освіти щодо використання інтерактивних методів навчання підтверджують необхідність та доцільність їх використання. Респондентами було надано перевагу таким інтерактивним методам, як: кейс-стаді, методам проєктів, асоціацій, мозкового штурму, роботи в малих групах, діловим іграм тощо. Здобувачами вищої освіти було зазначено, що використання інтерактивних методів дозволяє зрозуміти практичну спрямованість навчання, бачити шляхи застосування отриманих

знань і навиків у професійній діяльності; сприяє закріпленню знань за допомогою самостійних практичних дій, формуванню уміння поєднувати те, що вивчається, з минулим, теперішнім і майбутнім досвідом; сприяє бажанню вчитися і бути впевненим у власних можливостях оволодіння знаннями і навиками тощо.

Отже, використання інтерактивних методів навчання у процесі організації партнерської взаємодії здобувачів вищої освіти забезпечує свідоме використання теоретичних знань на практиці, здійснення наукового обґрунтування явищ, феноменів, ситуацій психолого-педагогічного та ін. характеру, вільне оперування теоретичним матеріалом, розробку пропозицій та рекомендацій, самостійне знаходження і виправлення помилок у процесі роботи тощо.

Список використаних джерел:

1. Кашлев С. С. Интерактивные методы обучения педагогике. Минск : Выш. шк., 2004. 176 с.
2. Сиротенко Г. О. Шляхи оновлення освіти : науково-методичний аспект. Харків : Основа, 2003. 96 с.
3. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності : теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2005. 384 с.

САМЧУК Лариса Сергіївна

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ ЗМІН В ОСВІТІ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ

Інклюзивне середовище сучасного закладу освіти забезпечує найкращу якість освіти для всіх дітей і є основоположним фактором усунення дискримінаційних підходів. У сучасних закладах формується середовище, в якому відбувається постійна активна взаємодія людини з особливими потребами та світом, що дозволяє розвивати соціальні взаємини та навички формування стосунків і спільних дій. Повага та розуміння зростає, коли до спілкування долучаються люди з різними здібностями та різним походженням, які в умовах цього нового середовища здатні віднайти себе. Не випадково в сучасній українській науковій думці до цієї проблеми звертаються не тільки фахівці в галузі спеціальної освіти (А. Колупаєва, Г. Соколова, О. Таранченко, О. Форостян), але й філософи (Є. Борінштейн, К. Павленко, І. Орленко). На етапі формування, впровадження та реалізації системи інклюзивної освіти важливим є врахування дії всієї сукупності чинників, що впливають на її успішність та ефективність. Ці обставини роблять актуальною проблему розгляду сукупності чинників, що впливають на процес впровадження інклюзивної освіти. Тож, виділимо основні групи чинників, що сприяють